

→ gez dit bespreken in SET

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

notitie

→ ik stel een ruimhartige
lijn voor → meer dan
Voortijdige vernietiging beroepsdossiers
in deze notitie wordt

Toeslagen

Inlichtingen

www.minfin.nl

Datum

10 juli 2020

Notitienummer

130193

Auteur

Van

de algemeen directeur Toeslagen

Kopie aan

Aanleiding

Op vrijdag 3 juli heeft u overleg gevoerd over de voortijdige vernietiging van beroepsdossiers van toeslagen en het feitenrelaas (bijlage 3) dat hierover is opgesteld. In vervolg op dit overleg wordt u met deze notitie nader geïnformeerd over de gevolgen van deze te vroege vernietiging en worden enkele door u in het overleg gestelde vragen beantwoord. Tevens treft u in bijlage 1 en 2 ter informatie de vragen van Omtzigt en Leijten en Alkaya over dit onderwerp. Deze zijn op 6 juli ingediend. Aangezien de uiterste datum van beantwoording (27 juli) praktisch niet mogelijk is zullen we u uiterlijk 19 juli uitstelbrieven voorleggen.

Kern

- Reconstructie van de voortijdig vernietigde dossiers met behulp van eigen systemen en data is niet mogelijk. Toeslagen bereidt op advies van FJZ een brief voor aan de Raad voor de rechtspraak met het verzoek om met hen in gesprek te treden om uitsluitsel te krijgen op de vraag of via de Raad nog (kopieën van) dossiers te achterhalen zijn.
- Het uitgangspunt dat in het uiterste geval de bewijslast bij de ouder ligt, blijft gehandhaafd, maar we laten het feit dat wij documenten onterecht vernietigd hebben daar wel in meewegen. De inzet is al dat we ruimhartig naar bewijsmiddelen kijken; in situaties waarin wij (aantoonbaar) documenten hebben vernietigd en de ouder (daardoor) in bewijsnood komt, kan dit aanleiding zijn om in de praktijk een lagere drempel te hanteren voor het aannemelijk maken van een claim (de ouder het "voordeel van de twijfel" te geven).
- Het incident is bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gemeld als datalek. Aan de AP moet nog nadere informatie verstrekt worden.
- Inzicht in besluitvorming omtrent inkorten bewaartermijn van de beroepsdossiers en aantallen en tijdvakken waarin deze vernietigd zijn.

gesuggereerd.
↓
meer
duidelijk
Omtzigt.
18/7

Toelichting

Reconstructie van de beroepsdossiers

Toeslagen heeft nagegaan welke delen van de beroepsdossiers te reconstrueren zijn uit andere bron. Daarvoor zijn twee zoekpaden mogelijk:

1. Reconstructie van de dossiers met behulp van eigen systemen en gegevens.
2. Opvragen van kopieën bij de Raad voor de rechtspraak.

ad 1.

Een beroepsdossier betreft een volledig fysiek dossier dat wordt aangelegd in de voorbereiding en tijdens het voeren van een procedure bij de rechtbank of Raad van State. Stukken die op de zaak betrekking hebben zijn opgenomen in het dossier. Dit betreft voorgaande aanvragen, correspondentie en beschikkingen met en van de burger maar ook de correspondentie die via de rechtbanken of Raad van State wordt ontvangen gedurende de loop van de procedure. De beroepsdossiers Toeslagen die zijn aangeboden tussen 2009 en 2012 zijn vernietigd.

Uitspraken van rechtbanken en Raad van State die vanaf 2012 zijn ontvangen worden digitaal opgeslagen. Andere van de rechtbanken en Raad van State ontvangen fysieke stukken worden tot op heden echter nergens digitaal opgeslagen. Deze zijn dan ook niet elders binnen Toeslagen of de Belastingdienst beschikbaar. Gegevens die betrekking hebben op de fase voorafgaande aan het beroep -zoals aanvragen en beschikkingen- zijn nog wel uit de systemen herleidbaar. Dit geldt in beginsel ook voor herziene of nieuwe beschikkingen die zijn afgegeven nadat een burger in beroep in het gelijk is gesteld. Voor gemotiveerde beslissingen op beroep en overige uitgaande (proces)stukken zoals pleitnota's (voor zover gemaakt) en verweerschriften geldt dat deze in het verleden ook alleen in de fysieke dossiers werden opgenomen. Van deze stukken zijn geen structurele andere verzamelingen of kopieën beschikbaar. Incidenteel zijn processtukken mogelijk bewaard gebleven. Voor zover dit al het geval is, is niet te achterhalen of dit de volledige en daadwerkelijk verzonden stukken betreft. Uiteraard wordt bij de herbeoordeling van het dossier van ouders die onder de hersteloperatie vallen gekeken of en wat er eventueel aan processtukken bewaard is gebleven. Volledige reconstructie van de uitgaande stukken is echter niet mogelijk.

De gesprekken over het gestructureerd digitaliseren van inkomende fysieke poststromen inzake beroepsdossiers worden op dit moment opgestart. Sinds kort wordt van ontvangen stukken van de rechtbanken en Raad van State een aantekening van ontvangst gemaakt en worden uitgaande processtukken bewaard in een lokale applicatie "het beroepenregister".

ad 2.

Zoals hiervoor beschreven zijn aanvragen en (nieuwe of herziene) beschikkingen in beginsel nog uit de systemen te halen. Overige processtukken zijn niet structureel meer te herleiden of te reproduceren. Voorgesteld wordt om bij de Voorzitter van de Raad voor de rechtspraak na te gaan of de rechtelijke macht nog over de betreffende dossiers en processtukken kan beschikken. Hiertoe zal een brief worden gestuurd waarin wordt verzocht om hierover in gesprek te gaan. Informeel overleg is niet wenselijk. Toeslagen bereidt deze brief voor in samenwerking met onder meer directies UHB, VT en FJZ.

Indien de bewaartermijn bij de Raad voor de rechtspraak veel korter blijkt te zijn dan die van de Belastingdienst en Toeslagen is het niet mogelijk om terug te vallen op eventueel door de Raad te verstrekken kopieën van procesdossiers. Dat betekent feitelijk dat wij buiten de toeslaggerechtigden om niet in staat zijn de dossier met de ontbrekende stukken te completeren.

Gevolgen voor ouders met KOT-dossiers die onder de hersteloperatie vallen.

De vraag is hoe feitelijk omgegaan wordt met de herbeoordeling als een dossier niet compleet is. U heeft in dit kader in de tweede Voortgangsrapportage aangegeven dat "voorop staat (...) dat indien informatie in dossiers die nodig is voor een herbeoordeling ontbreekt doordat de Belastingdienst/Toeslagen deze onjuist bewaard heeft, ouders altijd het voordeel van de twijfel zullen krijgen".

Startpunt blijft wat ons betreft hierbij dat aan de hand van de wel nog bij Toeslagen aanwezige gegevens, uit onder meer de toekenning- en bezwaarfase, een zo compleet mogelijk beeld wordt geconstrueerd. Kan op basis van de wel beschikbare gegevens worden geoordeeld dat de claim van de ouder aannemelijk is, dan kan hieraan worden tegemoetgekomen. Is het beeld nog onvoldoende duidelijk dan kan worden gezien welke gegevens uit andere bronnen of van de ouders nog beschikbaar zijn. In de tweede Voortgangsrapportage is in dit verband aangegeven dat de persoonlijke zaakbehandelaar hierover met de ouder in gesprek gaat en samen met de ouder op zoek gaat naar eventuele ontbrekende informatie. Ontstaat zo alsnog een voldoende duidelijk beeld dan kan ook zonder de ontbrekende beroepszaken tot een passende oplossing worden gekomen. De inzet is hierbij dat we ruimhartig naar de aanwezige bewijsmiddelen kijken.

Een lastigere situatie ontstaat als in voorkomende gevallen nog geen volledig beeld bestaat en wordt gesteld of duidelijk is dat in de beroepsprocedure relevant bewijs is geleverd, dat - als gevolg van het vernietigen van het beroepsdossier - niet meer voorhanden is. In die gevallen waarin aannemelijk is dat de burger in bewijsnood komt door het onterecht niet bewaren van dossiers door Toeslagen, kan ruimhartig(er) met de bewijslast voor die ouder worden omgegaan. Door een lagere drempel te hanteren voor het aannemelijk maken van de claim kan op gepaste wijze rekening worden gehouden met de moeilijke bewijspositie waarin de ouder is gebracht. De ouder kan dan bijvoorbeeld "het voordeel van de twijfel" worden gegeven indien de claim past binnen het beeld dat is verkregen uit de wel aanwezige gegevens.

Dit zou naar onze mening echter niet zover moeten gaan dat de bewijslast wordt omgedraaid in de zin dat de (elke) claim van de ouder als terecht wordt aangemerkt, tenzij Toeslagen het tegendeel kan bewijzen. Ook niet in de gevallen waarin weliswaar het beroepsdossier is vernietigd, maar ook verder geen gegevens te achterhalen zijn over de wijze waarop de ouder zou zijn gedupeerd. Tot op heden is namelijk steeds als uitgangspunt gehanteerd dat er weliswaar, waar nodig samen met de ouders, alles aan gedaan wordt om de benodigde gegevens boven tafel te krijgen, maar dat uiteindelijk wel voldoende vast moet komen te staan dat er recht op herstel of compensatie bestaat.

Door betrokkenen het voordeel van de twijfel te geven komen mogelijk meer ouders voor compensatie in aanmerking dat waar eerder rekening mee is gehouden. Dit kan tot extra kosten leiden. Op korte termijn zal begonnen worden met het in kaart brengen van de eventuele additionele kosten als gevolg van de vroegtijdige vernietiging, deze raming zal getoetst worden door cd C&F en HDFEZ en worden meegenomen in het budgettaire beeld voor de VGR. Deze kosten worden ingepast binnen de beschikbare € 410 mln aan programmagelden.

Formalisering voorlopige melding datalek en het informeren van betrokkenen

Een datalek is een inbreuk in verband met persoonsgegevens. Bij een datalek gaat het om ongeoorloofde of onbedoelde toegang tot persoonsgegevens, maar ook om het ongewenst vernietigen, verliezen, wijzigen en verstrekken van persoonsgegevens. Ook hierdoor kunnen de betrokken personen namelijk schade leiden. In dit geval gaat het om het voortijdig vernietigen van persoonsgegevens; namelijk gegevens die zich in beroepsdossiers bevonden en met het vernietigen van de dossiers verloren zijn gegaan.

De vraag is of het in het voorliggende geval gaat om een incident in de beveiliging of om een regulier proces dat verkeerd is ingericht. In het laatste geval gaat het namelijk niet om een incident (wel als een werkwijze die op orde gebracht moet worden).

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de selectielijst voor Toeslagen voor het vernietigen van dossiers in 2015 gepubliceerd is en daarbij terugwerkt tot 2004. De selectielijst voor Toeslagen bepaalt dat de bewaartermijn voor dossiers van

Toeslagen 12 jaar is. Aangezien bekend is hoe lang dossiers bewaard moeten blijven en deze desondanks eerder zijn vernietigd, is er een verkeerde afweging gemaakt. De beginselen van de AVG zijn niet goed toegepast. Nu hierbij persoonsgegevens verloren zijn gegaan, geldt dit incident als een inbreuk in verband met persoonsgegevens (een datalek).

NB: Mocht op basis van nadere informatie blijken dat het hier om een regulier proces gaat en daarmee geen datalek, dan doet zich de situatie voor dat in de tweede voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag van 2 juli 2020 en in de media gepubliceerd is dat het om een datalek gaat en dat het datalek gemeld is bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Dat is lastig te herstellen. Een datalek moet worden gemeld bij de AP als het waarschijnlijk is dat het datalek een risico oplevert voor 'de rechten en vrijheden van betrokkenen'. In dit geval kunnen betrokken personen, met name de betrokken personen die in aanmelding willen komen voor herbeoordeling van hun zaak, nadeel ondervinden doordat zij niet kunnen beschikken over alle documenten om hun zaak te onderbouwen. Het incident kwalificeert als datalek dat moet worden gemeld bij de AP. Het incident is daarom op 23 juni 2020 bij de AP gemeld. De melding is op moment van schrijven nog onvolledig. Er moet nog nadere informatie verstrekt worden aan de AP, met name ten aanzien van het informeren van betrokkenen. Naar aanleiding van de onvolledige melding van het datalek heeft de AP nadere vragen gesteld. Aan de beantwoording van de vragen wordt nog gewerkt.

Wanneer er sprake is van een datalek dat gemeld moet worden bij de AP moet vervolgens beoordeeld worden of het datalek ook gemeld moet worden aan betrokken personen. De betrokken personen hoeven alleen te worden geïnformeerd als er sprake is van een hoog risico.

In het voorliggende geval gaat het onder andere om ouders die in de Toeslagenaffaire in de knel geraakt zijn en die verzocht hebben om herbeoordeling van hun zaak. Deze betrokken personen lopen risico op financieel nadeel. Daarmee gaat het om een hoog risico. Daaruit volgt dat deze betrokken personen geïnformeerd moeten worden. Voor betrokken personen waarbij beslissingen onherroepelijk vaststaan en er geen onderwerp van geschil is, speelt het hoge risico niet.

Een kanttekening hierbij is dat om de betrokken personen te kunnen informeren, het nodig is om deze groep in kaart te brengen. Op dit moment staat nog niet vast om welke betrokken personen het gaat.

Een andere kanttekening is dat u in de tweede voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag van 2 juli 2020 over het vernietigen van dossiers aangegeven hebt, dat '[...] ouders altijd het voordeel van de twijfel zullen krijgen.' Gelet hierop is er reeds een maatregel genomen en daardoor is er geen hoog risico meer voor de betrokken personen. Betrokkenen zouden op grond van de AVG niet meer geïnformeerd hoeven worden. Uit politieke en maatschappelijke overwegingen, behoorlijk bestuur, kan dat anders liggen.

Besluitvorming inkorten bewaartermijn

Bij Belastingen en daarmee ook bij Toeslagen is in het verleden voor beroepsdossiers de template gebruikt met een indicatie 9999. Dit werden Stukken Blijvende Waarde (SBW) genoemd. Dit betrof een werkwijze bij het Centraal Archief van de Belastingdienst om SBW-dossiers (waaronder beroepsdossiers) voorlopig uit te sluiten van vernietiging, omdat de daadwerkelijke vernietigingstermijn onbekend was. Na een inspectie door de Erfgoed Inspectie (EGI, tegenwoordig de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE)), is de Belastingdienst conform de Archiefwet 1995 selectielijsten gaan opstellen. Bij de vaststelling van de selectielijst voor Belastingregio's is de SBW-vernietigingstermijn nader gespecificeerd als: 7 jaar na beëindiging van de actualiteitswaarde. De concept selectielijst Belastingregio's is ter besluitvorming

aan het MT Belastingdienst aangeboden op 15 maart 2011. Het besluit is gepubliceerd in de staatscourant op 21 februari 2012. Zoals eerder al aan u vermeld heeft het MT zich waarschijnlijk niet gerealiseerd dat met dit besluit ook Toeslagen geraakt zou worden.

Een beroepsdossier Belastingen zou volgens de procedure pas vernietigd moeten/mogen worden 7 jaar nadat de beëindiging van de actualiteitswaarde bekend is gemaakt. Die beëindiging van de actualiteitswaarde wordt meegegeven door de ambtenaar die het beroepsdossier ter archivering aanbiedt. In het geval van Toeslagen bestaat zo'n beëindiging van de actualiteitswaarde niet. Daarmee zouden de beroepsdossiers Toeslagen moeten zijn bewaard. In het beheerssysteem van Doc-Direkt is gekeken op welke vernietigingstermijn de beroepsdossiers Toeslagen stonden. Deze stonden inderdaad op 7 jaar. Er wordt nu uitgezocht, waarbij ook contact is gezocht met de leverancier van het beheerssysteem, hoe deze vernietigingstermijn in het systeem is terecht is gekomen. Ook wordt gekeken of er (en door wie) opdracht is gegeven om beroepsdossiers op deze vernietigingstermijn te zetten. Op dit moment zijn de resultaten hiervan nog niet bekend.

Inzicht in aantal vernietigde dossiers en tijdvakken

Het aantal vernietigde beroepsdossiers Toeslagen betreft:

Jaargang	Aantal
2014	144
2019	1707
2020	7087

In 2014 zijn 144 dossiers onterecht vernietigd. De reden hiervan is op dit moment onbekend en wordt verder onderzocht.

Waarom pas gestart is met de vernietiging van beroepsdossiers Toeslagen in 2019 is op dit moment ook nog onduidelijk en onderwerp van onderzoek.

Voorlopig wordt geen opdracht tot vernietiging verstrekt totdat de Toeslagen beroepsdossiers ontstaan of afgedaan in 2013 of 2014 zijn opgespoord en alsnog veilig zijn gesteld.

Bijlage 1 Vragen Leijten en Alkaya die zien op vernietigde dossiers (dd. 6 juli 2020)

Vraag 33

Wanneer precies is ontdekt dat 'een gespecificeerd deel van het archief' dat betrekking heeft op 9000 beroepsdossiers is vernietigd?

Vraag 34

Was het ten tijde van de onderzoeken van de ADR en de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen al bekend dat de 9000 beroepsdossiers waren vernietigd?

Vraag 35

Wie heeft ontdekt dat de dossiers zijn vernietigd?

Vraag 36

Wat betekent 'een gespecificeerd deel'? Kunt u toelichten of dit dossiers betrof die een bepaalde specificatie of toekenning hebben gehad waardoor ze opgeslagen zijn op de selectielijst van Belastingen?

Vraag 37

Op welke specifieke selectielijst van Belastingen waren deze 9000 'per ongeluk' opgeslagen?

Vraag 38

Wie of welk team binnen Toeslagen of Belastingdienst heeft dit 'gespecificeerd deel' opgeslagen op de betreffende selectielijst?

Vraag 39

Wie gaat over tot het vernietigen van dossiers die op een selectielijst staan?

Vraag 40

Hoe veel verschillende selectielijsten bestaan er waarin dossiers van mensen worden opgeslagen? Kunt u dit gelimiteerd aangeven voor Toeslagen en voor Belastingdienst?

Bijlage 2 Vragen Omtzigt vernietigde dossiers (dd. 6 juli 2020)

Vraag 1

Herinnert u zich dat uw ambtsvoorganger op 29 november 2019 een lijst naar de Kamer stuurde met alle beroepszaken kinderopvangtoeslag met vermelding van de uitkomst van die zaken?¹

Vraag 2

Herinnert u zich dat u de Kamer een zeer lange lijst ontving van alle 15085 beroepszaken in de kinderopvangtoeslag?

Vraag 3

Herinnert u zich dat maar liefst 4468 zaken ingetrokken waren, waarbij in de toelichting stond: «Intrekken van beroep door betrokkene kan ook het gevolg zijn van het (gedeeltelijk) toekennen van het eerder afgewezen bezwaar»?

Vraag 4

Snapt u dat er argwaan is en was omdat zoveel zaken ingetrokken waren en dat het er dus alle schijn van heeft dat de Belastingdienst zeer regelmatig een eerder afgewezen bezwaar vlak voor een zitting alsnog toekende om jurisprudentie ten nadele van de Belastingdienst te voorkomen?

Vraag 5

Klopt het dat op 29 november 2019 de dossiers dus nog niet vernietigd waren?

Vraag 6

Kunt u de ondertekende processen-verbaal van de vernietiging van de beroepszaken tussen 2009 en 2012 aan de Kamer doen toekomen?

Vraag 7

Bent u bereid onderzoek te (laten) doen naar de illegale vernietiging van deze processen-verbaal?

Vraag 8

Kunt u deze vragen een voor een en binnen drie weken beantwoorden?

¹ Kamerstuk 31 066, nr. 550, inclusief bijlage.

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

www.minfin.nl

Datum
29 juni 2020

Notitienummer
2020-0000122670

Auteur

Van

Kopie aan

Bijlagen
1

notitie

Feitenrelaas constatering vernietiging beroepsdossiers
Toeslagen

Kern

Een archiefblok met beroepsdossiers is ten onrechte niet afgesteld geweest op de selectielijst van Toeslagen, maar op die van Belastingen. Dit betekent dat het betreffende archiefblok is afgesteld op een vernietigingstermijn van 7 jaar in plaats van 12 jaar na vervallen van de toeslag. Gevolg hiervan is dat de beroepsdossiers in dit archiefblok te vroeg zijn vernietigd en dus nog beschikbaar hadden moeten zijn. De voortijdige vernietiging van dit archiefblok is ontdekt nadat Toeslagen een beroepsdossier uit 2012 heeft opgevraagd bij DocDirect. Een uitgebreider feitenrelaas treft u als bijlage.

Toelichting

Wanneer is de opdracht verstrekt en is daadwerkelijk tot vernietiging overgegaan?

- Opdracht is verstrekt op 5 november 2019. Vernietiging heeft in april 2020 plaatsgevonden.

Wat is vernietigd en wat niet?

- Alle beroepsdossiers Toeslagen die zijn aangeboden tussen 2004 tot en met 2008 zijn vernietigd conform de geldende vernietigingstermijnen van Toeslagen (12 jaar).
- Alle beroepsdossiers Toeslagen aangeboden van 2009 tot en met 2012 zijn voortijdig vernietigd na 7 jaar (circa 9.000).
- Alle beroepsdossiers Toeslagen aangeboden van 2013 tot en met 2014 (circa 1.100) zijn nog beschikbaar.

Melding

- Het incident is op 23 juni 2020, via de Melddesk Datalekken Belastingdienst, gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Vervolg

- Informeren Rob Hagman i.v.m. onderzoek DocDirect en Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed i.v.m. onderzoek naar verdwenen stukken.
- Check of de overeenkomstige dossiers uit de Bezwarenprocedure nog wel beschikbaar zijn.
- Overleg met de AP over melding aan de betreffende ouders.
- Melding aan TK. Dit zou via de voortgangsrapportage kunnen plaatsvinden.

VERTROUWELIJK
Directeur SSO CFD

Naam dienstonderdeel
SSO CFD

Contactpersoon

memo

Feitenrelaas constatering vernietiging beroepsdossiers
Toeslagen

Datum
25 juni 2020

Versienummer
1.0

Referentienummer
0

Datum vaststelling

Vastgesteld door

Opdrachtgever

Auteur

Behandeld door

Kopie aan

Bijlagen
Geen

Vanaf wanneer wordt post voor Toeslagen gedigitaliseerd?

Voor Toeslagen wordt door Centrale invoer te Heerlen sinds 2004 post bij binnenkomst direct gedigitaliseerd (scannen en meta-dateren) en afgeleverd in DAS (Digitaal Archiefsysteem). Ook wordt voor Toeslagen "achteraf" (dus ná behandeling door medewerkers van het primair proces) gedigitaliseerd en afgeleverd in DAS.

Post die betrekking heeft op beroepszaken wordt echter niet gedigitaliseerd. Van deze stukken bestaan enkel fysieke dossiers. Post met betrekking tot beroepszaken voor Toeslagen wordt door SSO CFD te Utrecht (Postbus 2092, 3500 GB) ontvangen en ongeopend intern doorgestuurd naar de afdeling Beroepen van Toeslagen. De afzenders zijn de rechtbanken in Nederland. In het verleden is het besluit genomen post die betrekking heeft op Beroep Toeslagen ongeopend door te sturen. De achtergrond heeft vermoedelijk te maken met de papieren werkwijze van de rechtbanken en de verwachting over het tijdverlies van de interne doorlooptijd van het scanproces. Dit besluit en de achtergrond daarvan hebben we tot op dit moment niet kunnen achterhalen.

Voor andere onderdelen van de Belastingdienst wordt beroepspost wel gedigitaliseerd.

Wat is precies de constatering?

Toeslagen heeft via de reguliere opvraagprocedure een beroepsdossier uit 2012 opgevraagd bij Doc-Direkt¹. Hierop heeft Doc-Direkt teruggemeld dat het betreffende dossier vernietigd is conform de geldende procedure. Het betreffende dossier behoort tot een archiefblok dat niet afgesteld is geweest op de selectielijst van Toeslagen, maar van (het toenmalige) Belastingen. Dit betekent dat het betreffende dossier is afgesteld op een vernietigingstermijn behorende bij Belastingen van 7 jaar in plaats van de vernietigingstermijn behorende bij Toeslagen, te weten 12 jaar na vervallen van de toeslag. Gevolg is dat dit beroepsdossier te vroeg is vernietigd en dus nog beschikbaar had moeten zijn.

¹ Doc-Direkt is een shared service organisatie die onder het ministerie van BZK ressorteert en onder andere fysiek archief beheert voor de rijksoverheid (<https://www.doc-direkt.nl/>).

Hoe is deze constatering tot stand gekomen?

De terugkoppeling door Doc-Direkt dat het betreffende dossier vernietigd is in de reguliere vernietiging van 2020. Hierdoor heeft Toeslagen contact gezocht met SSO CFD IHH.

Op 10 juni is de medewerker van IHH door medewerker van team Beroep Toeslagen geïnformeerd. Medewerker IHH heeft direct zijn teammanager geïnformeerd en de teammanager heeft op zijn beurt het afdelingshoofd IHH op de hoogte gesteld. Die heeft directeur SSO-CFD geïnformeerd. Directeur SSO-CFD heeft op haar beurt de pDG Belastingdienst en DG Toeslagen geïnformeerd.

Medewerker team Beroep Toeslagen heeft de opvraging gedaan namens een medewerker van Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT). Medewerker team Beroep Toeslagen heeft de constatering gemeld bij haar teammanager, de coördinator van het beroepssecretariaat en de aanvrager van UHT. De teammanager van het Beroepssecretariaat heeft op 11 juni haar M1'er geïnformeerd, op 12 juni is de directeur Toeslagen geïnformeerd.

Datalek

Op enig moment is vastgesteld dat het incident kwalificeert als een 'inbreuk in verband met persoonsgegevens', een datalek in de zin van de Algemene verordening gegevensbescherming. Het incident is op 23 juni 2020, via de Melddesk Datalekken Belastingdienst, gemeld als datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

Tot 2014 heeft Toeslagen 'meegelift' op de selectielijst van de Belastingen, omdat er voor Toeslagen nog geen selectielijst beschikbaar was. In de stukken van Toeslagen is teruggevonden dat ter uitvoering van bovenstaande selectielijst een template (excelbestand) werd gebruikt van Belastingen om de te archiveren stukken aan te bieden aan het Centraal Archief van de Belastingdienst voor het fysieke archief. Deze template bevatte informatie over de bewaartermijn tot 9999 (stukken blijvende waarde (SBW), oneindig bewaren) net als bij Belastingen. Er is ook vermeld welk onderdeel heeft aangeleverd (Toeslagen). In circa 2010 is echter de selectielijst van Belastingen vastgesteld, waarbij de SBW-beroepsdossiers vastgesteld zijn op een vernietigingstermijn van 7 jaar. Toeslagen is hier niet bij betrokken geweest. Dit is met terugwerkende kracht geïmplementeerd en hierin is over het hoofd gezien dat zich tussen de SBW-stukken van Belastingen ook stukken van Toeslagen bevonden.

De vernietiging van archiefblokken wordt aangestuurd vanuit het archiefbeheersysteem (op basis van de in het systeem bekende vernietigingstermijnen). Daarbij wordt aangegeven welke dozen moeten worden vernietigd. De medewerkers van Doc-Direkt kijken alleen naar de doosnummers en niet naar het onderdeel dat heeft aangeleverd.

Hoe vindt de opdrachtverstrekking voor vernietiging van archief plaats?

Doc-Direkt doet een vernietigingsvoorstel aan de Belastingdienst, deze wordt officieel aangeboden aan het afdelingshoofd IHH (als gemandateerd archiefbeheerder). Daar zit een inventarisatielijst bij met alle dossiers die volgens de selectielijsten in dit jaar vernietigd moet worden. IHH controleert deze lijst, stelt een opdracht tot vernietiging op en laat deze ondertekenen door het afdelingshoofd.

Op deze inventarisatielijst zijn Toeslagen dossiers niet herkenbaar. Dit komt omdat er een inventarislijst gebruikt is van Belastingen waardoor alle aangeboden te vernietigen dossiers als Belastingenarchief is aangemerkt. Niemand heeft zich gerealiseerd dat tussen de voor vernietiging in aanmerking komende dossiers zich ook dossiers van Toeslagen bevonden.

Wanneer is de opdracht verstrekt en is daadwerkelijk tot vernietiging overgegaan?

Opdracht is verstrekt op 5 november 2019. Vernietiging heeft in april 2020 plaatsgevonden.

Wat is vernietigd en wat niet?

Alle beroepsdossiers Toeslagen die zijn aangeboden tussen 2004 en 2008 zijn vernietigd conform de geldende vernietigingstermijnen van Toeslagen.

Alle beroepsdossiers Toeslagen aangeboden van 2009 tot en met 2012 zijn vernietigd (circa 9.000).

Alle beroepsdossiers Toeslagen aangeboden van 2013 tot en met 2014 (circa 1.100) zijn nog beschikbaar.

Alle beroepsdossiers Toeslagen aangeboden vanaf 2014 vallen onder de Toeslagen selectielijst. Deze zijn allen nog beschikbaar.

Dossiers uit bijvoorbeeld 2012 worden vernietigd in 2020. De vernietigingstermijn van dossiers aangeboden in een jaartal verloopt 7 jaar later en de vernietiging vindt plaats in het jaar erop.

De bezwarendossiers, voorafgaand aan het beroep, zijn wel conform de geldende selectielijsten bewaard. De uitgaande beschikkingen zijn vanaf eind 2008 gedigitaliseerd. Onduidelijk is of de uitspraken op de (vernietigde) beroepen ook als beschikking zijn vastgelegd. De gedigitaliseerde beschikkingen zijn terug te voeren op burgers. Verwacht wordt dat de tekst van de uitspraak op beroep door de rechter van de vernietigde stukken niet meer in andere archieven terug zijn te vinden. In DAS (Digitaal Archiefsysteem van de Belastingdienst) zijn alle inkomende stukken van burgers (behalve de beroepen) opgenomen vanaf 2007 (en mogelijk nog een deel uit 2006), voor zover niet onderhevig geweest aan (correcte) vernietigingstermijnen.

Welke maatregelen zijn genomen?

Sinds augustus 2014 zijn Toeslagen beroepsdossiers volgens de geldende selectielijst van Toeslagen² bewaard bij Doc-Direkt en zijn als zodanig herkenbaar in het beheersysteem Mais Flexis.

Besloten is om voorlopig geen opdracht tot vernietiging te verstrekken aan Doc-Direkt³ totdat de Toeslagen beroepsdossiers ontstaan of afgedaan in 2013 of 2014 uit het Belastingen archiefblok zijn opgespoord en alsnog veilig zijn gesteld.

Wie heeft het besluit genomen om de Toeslagendossiers onder de Belastingen-template te "hangen"?

Voor zover we tot nu toe hebben kunnen constateren is dat niet bekend en niet te achterhalen. Betreffende dienstonderdeel (Centraal Archief te Apeldoorn) bestaat niet meer en is in 2011 opgegaan in de toen opgerichte landelijke opererende SSO Doc-Direkt. Destijds was er door het ontbreken van een selectielijst ook geen inventarislijst voor Toeslagen. Aanvankelijk archiveerde Toeslagen alles zelf en werd er niets overgedragen aan het Centraal Archief. Pas toen kasten en opslagruimten in panden volliepen, ontstond de behoefte centraal te archiveren. Vermoedelijk is door het ontbreken van selectielijsten en de daaraan gekoppelde voorzieningen voor fysieke archivering voor toeslagendossiers, gebruik gemaakt van de template die gebruikt werd voor Belastingendossiers.

Het opstellen van de selectielijst is de verantwoordelijkheid van het archief behorend onderdeel in samenspraak met het archiefvormende onderdeel. Bij de implementatie van de selectielijst van Toeslagen zijn fysieke dossiers (meeliftend op de selectielijst van Belastingen) niet met terugwerkende kracht meegenomen.

Had dit opgemerkt kunnen worden?

We onderscheiden twee momenten waarop het opgemerkt had kunnen worden:

1. Moment van vaststellen selectielijst Toeslagen in 2015. Toen is wel actie op het digitale archief gezet (aanpassen termijnen), maar niet op het fysieke archief.
2. Op het moment van aankondiging van vernietiging. Op basis van systeeminformatie, waarbij het leek dat het om dossiers van Belastingen ging.

² De selectielijst voor Toeslagen is vastgesteld in Staatscourant 31399 op 25 september 2015, met terugwerkende kracht vanaf 2004. Dossiers die sinds het vaststellen van de selectielijst aangemaakt en ter archivering aangeboden worden, zijn met de juiste vernietigingstermijnen in het beheersysteem van Doc-Direkt (Mais Flexis) opgenomen. Die kunnen niet meer te vroeg vernietigd worden. Ze hebben een vernietigingstermijn van 12 jaar na vervallen van de toeslag.

³ Hoewel nooit zomaar vernietigd wordt, maar altijd op basis van geldende selectielijsten en uitsluitend na opdrachtverstrekking door de archiefbeheerder, is dit met Doc-Direkt nog eens nadrukkelijk afgestemd.

Er is geen onderscheid gemaakt tussen de aanbieders (Belastingen en Toeslagen) tijdens het in ontvangst nemen voor beheer bij Doc-Direkt. Het is daardoor niet opgemerkt als afwijkend. Later bij het vaststellen van de selectielijst Toeslagen (in 2015) is dit wederom niet opgemerkt. Voor de digitale archieven van Toeslagen zijn de termijnen bij de inwerkingtreding van de selectielijst aangepast. Echter die van de fysieke archieven niet.